

Keren Hajjeszod Centralbureau für Mitteleuropa
Sächsische str. 8. Berlin

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

Béke a határokon

Az egyik hír Varsóból érkezik, a másik Konstantinápolyból. Varsóból azt jelentik, hogy Románia és Oroszország megkötötte az előzetes békét. Konstantinápolyból viszont azt, hogy Görögország és Törökország között megindulnak a békétárgyalások. Az utóbbi hír nem érkezik váratlanul, mindenki tudta, hogy miután a görög hadsereget annyira megverték, hogy tovább harcolni képtelen, végre is véget ér az áldatlan harc és kibékülnek az ellenfelek. Annál meglepőbb a román-orosz béke, amely több mint két éve húzódik s amelyről még a legutolsó napig is nemleges jelentések kerültek forgalomba. Nem igaz tehát, hogy a román-orosz békétárgyalásokat, miután annyiszor megszakították, ismét abbahagyták volna, ellenben tény, hogy a két ország irásba foglalta a sokat hangzottatott óhajt, hogy békében és egyetértésben akarnak élni egymással. Igen helyesen. Oroszország nem engedheti meg magának azt a kedvetelést, hogy a legsúlyosabb gazdasági leromlás, éhség és halálos járványok idején rendezetlen állapotban éljen délnyugati szomszédjával. De maga Románia sem passzívozhat a hadiállapottal, amely nem szólva róla, hogy nyugtalanságot és zavar jelent, még drágán is kell megfizetni. A határokon állandó izgalomban és feszültségben kell lenni, az országban belül is valamsílyest. Ez sok pénzbe kerül, mert a hadiállapot drága mulatság. De még több pénzbe kerül a valuta romamos esése következtében, amely kétségkívül következmény. Mert ha egy országnak rendezetlen békeviszonyai vannak, ez a rendezetlenség kilométerre érezheti hatását, a tőzsdék szeizmográfjai azonnal megérzik, jeleik s a szeizmográfusok sietnek levonni a következményeket.

Hogy milyen békét kötöttek Varsóban, ma még nem tudni. Az egyik delegátus úgy nyilatkozik, hogy kedvezőt. Ami bizonyára egyoldalú megjegyzés s a béke nyilván Romániára kedvező. Úgy tudjuk, hogy a román bizottság leghatározottabb kívánáságra ezt az előzetes békét csak úgy tárgyalták meg és úgy írták alá, hogy orosz részről Beszarábiáról említést se tesznek. A taktika pillanatnyilag helyes is volt, mert ezzel elértek, hogy a tárgyalás simán, akadálytalanul, kevesebb gyújtóanyag körül bonyolódott le s végre aláíródott az a történelmi jelentőségű okmány, amely az európai béke megszűntetésének etappja. De a további polka szempontjából nem lehet eléggé hibáztatni ezt a taktikát. Ahelyett, hogy lezárta volna az áldatlan pert, ahelyett, hogy békészerződésbe rögzítették volna Romániának Beszarábiára való jogát, félretették ezt az ügyet, hogy esetleg más időkben legyen gyűnyeg a két ország között. Hiszen kétségtelen, hogy Beszarabiát különböző békészerződésekben maga az antant biztosította Romániának, vannak történelmi és etnográfiai jogok is, de helyes lett volna a jogokat az ellentéttel is elismerni, mert így, hogy nem történt meg, nyitott ajtó marad a további surlódásoknak és viszályoknak. Ez a Beszarabia immár látható szépséghibja az orosz-román békének, amelynek többi hibája és erényét csak később fogjuk megismerni. De bármennyi hibája is legyen, egytlenegy nagy erénye kétségtelen és ez az, hogy a békeállapot, bár egyelőre csak előzetes békeokmányok alapján, a két keleti ország között ténylegesen létrejött s misem áll utjában annak, hogy a két ország felvegye a barátságos gazdasági összeköttetést és véglegesítsa egymás között a békés jóviszonyt.

Már rég nincs értelme a huzavonának, a bizalmatlanságnak, hiszen Oroszország legkérelmezhetőbb ellenségei, Anglia, Amerika, sőt Franciaország is kezdik felmelegíteni egykor oly élénk kereskedelmi viszonyukat. Mint-hogy ez gazdasági szükségesség, amelyből a viszonyfelverőkre csak haszon hármozhat, Románia sem szigetelheti el magát. Annál kevésbé, mert hiszen ő földrajzi helyzeténél fogva is az Oroszországgal való barátságra van utalva. Románia Dél-Európa és Oroszország között a közvetítő kapocs, de a maga terményeinek is Oroszországban találhat ezidőszert jöppénzzel fizető piacokat. Ebből a szempontból üdvözöljük az orosz-román békét

és ebből és más szempontokból a török-görög békeállapotot. Sajnos, amikor e két országpár között a béke helyreáll, Középeurópában újra gurítják, nem is egy helyen, a civódás almáját. Felsősziléziát istentudja hányadszor intézik már el és Nyugatmagyarországra is történt már megegyezés néhányszor, de egy sem olyan, amely a békét állandósítja. De ha észak felől nyugtalan is a levegő, ez nem teszi jogosulttá azt a politikát, amely délen is borot gyűjt s a horuban villámok feszültségét. Orúni kell, hogy egyhelyütt mégis levezetőt kap az izgalom és a béke embere folytathatja a munkát, amely jobb idők előjárója.

A velencei eredményeket a kisantant vereségének tekintik

Az osztrák pártok hangulata — A magyar külügyminiszter nyilatkozata — A jugoszláv és cseh kormány aggodalma

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Bécs, október 17. Ma délutánra összehívták a külügyi bizottságot, amelyen Schober kancellár beszámol a velencei tárgyalásokról. A külügyi bizottság dönt a határozatok felett. A nagynémetek erős ellentállásra készülnek. A parasztpárt támogatja Schobert, bár ez a párt sem bízik abban, hogy a soproni népszavazás zavartalan lesz. Általában az a felfogás, hogy

a magyar kormány bizonyos garanciákat vállalt. Ezek

a garanciák vonatkoznak mindenekelőtt a népszavazásra, azonkívül arra, hogy Ausztriának az átadási területet felkelőktől mentesen adják a

a csehszlovákiai szavazóbizottság nem nyújt kellő garanciát a népszavazás igazságos keresztülvitelére.

Követelik, hogy a soproni népszavazás mellett Mosonban és Szentgotthárdon is tartsanak népszavazást. Sopronon kívül Balf, Ágfalva, Brennberg, Harka, Kopháza, Nagycenk, Rákos, Boz és Kunsfalva községekben szavaznak a hovatartozás felett. Az „Arbeiterzeitung“ vezető cikkében megállapítja, hogy az osztrák munkások a nagynémetekkel szemben nem fogják ellenezni a velencei egyezmény jóváhagyását. A szocialisták véleménye szerint a nyugatmagyarországi kérdésben a béke

hogy a birtokbavétel zavartalanul történhessen me. A magyar kormány felhívást intézett a felkelőkhöz, akiket felszólított, hogy tegyék le a fegyvert. A kormány intézkedett, hogy a tisztek tíz napon belül tegyék le a fegyverüket, mert különben összeütközésbe kerülnek a törvénnyel. A főiskolai hallgatóknak ugyancsak tíz napon belül jelentkezniük kell az egyetemen, ellenkező esetben elvesztik szemeszterüket. Bethlen miniszterelnök szintén nyilatkozott a velencei tárgyalásokról. Szerinte a népszavazás kétségtelenül Magyarország javára fog eldőlni. Közölte azt is, hogy a magyar kormány a kiűrtésre garanciákat vállalt, ha ehhez a kormány nem járulna hozzá, a kormány levonná a konzekvenciákat.

alkalmas lesz Ausztria pénzügyeinek rendezésére és a monarchista áramlatok letérésére.

Schober kancellár ragaszkodik ahhoz, hogy ebben a kérdésben az összes pártok nyilvánítsák véleményüket.

A velencei szerződést

a kisantant súlyos diplomáciai vereségének tekintik.

Ha Sopron magyar kézen marad, a jugoszláv-cseh korridor terve lehetetlenné vált. A velencei szerződés különösen Benes diplomáciai veresége. A szerb és a csehszlovák diplomácia között most tárgyalások folynak a nyugatmagyarországi kérdésben. A belgrádi „Pravda“-a azt írja, hogy a velencei egyezmény sérti a jugoszláv érdekeket. Elsősorban azért, mert Sopron Magyarországra marad és ezzel a csehszlovák-jugoszláv közvetlen összeköttetés meg-hiusult. Másodszor azért, mert

felbátorítja Magyarországot a trianoni szerződés más feltételeinek megváltoztatására.

A csehszlovák és jugoszláv sajtó megállapítja, hogy Olaszország a velencei konferenciával éket akar verni a kisantant államai közé, amelyeken az új Középeurópa politikája nyugszik. A jugoszláv és a csehszlovák kormány még mindig figyelemmel kíséri a magyarországi eseményeket, mert a magyar kormánnyal szemben bizalmatlan és a vitás kérdések megoldását a portorosei konferenciára bizza.

A népszövetség a kisebbségeket

Bécs, október 17. (RTL). A népszövetségi egyesület ülésén elfogadták Dumba osztrák de-

legátus javaslatát — az olasz megbízott módosításaival — a kisebbségek védelmére vonatkozólag. A javaslat szélesebb alapokra kívánja fektetni a kisebbségek védelmét, panaszbizottság kiküldésével

Munkaviszonyok Jaffában

Javult a helyzet

— Az Új Kelet tudósítójától —

Jaffa, október 11. Jaffában a munkaviszonyok az utóbbi hónapok folyamán némileg megjavultak. Csak az építkezések nyolcszáz gyakorlatlan és száz szakmunkást foglalkoztatnak, azonkívül számos olyan munkást, akik homokot és más építőanyagot szállítanak. A munkaidő nyolc óra naponta és 30 piaster a napszám. Az utóbbi időben az a törekvés indult meg, hogy a munkabéreket leszállítsák. Egy szerencsétlenség következtében, melynél egy chaluc építés közben életét vesztette, az építőmunkások életbiztosító intézetének létesítését sürgetik. Az építkezési munka fejlődésével a Jaffában dolgozó asztalosok száma hatvanról több mint kétszázra növekedett. Kezdő munkások bére 30, szakmunkásoké napi 90 piaster körül váltakozik. A szabómunkások helyzete hosszabb ideig válságos volt, mert az egyetlen jaffai gyár beszüntette üzemét. A külföldről importált készruha versenye nagyon érezhetővé lett. A közvélemény hatása alatt nagy súlyt helyeznek arra, hogy a ruhaszükségletet az országban állítsák elő. A zsidó légióból elbocsátott katonák, főleg amerikai zsidók, szabómunkások termelőszövetkezetet létesítettek, melynek „Malbisch” a neve s teljesen modern gépekkel dolgozik. Jaffában még körülbelül nyolcvan varrónő is van.

A cipő kézipar alacsony fokon áll. A munkások legnagyobb része szefard és jemenita zsidó, 12 órát dolgoznak naponta. E munkaág tanulói nagyon mostoha helyzetben vannak és már tíz éves korukban munkára fogják őket.

Fém munkás mindössze husz van. Ez az iparág most krízisen megy keresztül, mert előtt a legtöbb megrendelést a narancstermesztők adták fel (pl. öntözőkészülékeket) és most újabb narancsültetvényeket nem létesítenek. A gyárak legnagyobb részét bezárták, mert Rutenberg mérnöknek az ipar elektrifikálására vonatkozó tervéről az ipar teljes újjászervezésének a szükségességét várják. A legtöbb fém munkás emiatt felhagyott a foglalkozásával és szörfözött, vagy más életpályára lépett át.

Jaffában van aztán még körülbelül hatvan betűszedő és nyolcvan földmunkás. Zsidó fuvaros csak a májusi események óta van Jaffában és még mindig bizonytalan, hogy a zsidók ezt a foglalkozási ágat megtarthatják-e. Vagy hatvan ember kelmofestéssel foglalkozik és tizen fodrászok. Az összes Jaffában dolgozó zsidó munkások száma aránylag még mindig nagyon kicsiny.

A Sfatul Negustoresc jelöltje a kamarai elnökségre

Megkezdődött a korteskedés

— Az Új Kelet tudósítójától —

A kolozsvári kereskedelmi és iparkamarai választások tudvalevőleg november 9-én vannak kitűzve. A korteskedések már most megkezdődtek és azokból itélve rendkívül heves harcokra van kilátás. Eddig két csoport áll egymással szemben: a hivatalos kamarai csoport és a szabad kereskedők csoportja. Az elsőnek már meg is van a listája, ezt a kamara tisztviselőinek egyrésze állította össze és kívülük tizenkilenc, főképp román kereskedő írta alá. Ennek a listának az elnöke Lucaciu Péter, az állami sóbányák monopóliumának igazgatója, alelnökei Evian N. Joan bankigazgató és dr. Pap Sándor, a Sfatul Negustoresc elnöke.

A szabad kereskedők csoportja még nem állította ugyan össze jelölőlistáját, a Sfatul Negustoresc listája ellen azonban már megkezdte akcióját. A független kereskedők főleg azt kifogásolják, hogy ebben a listában úgyszólván nincsen egyetlen kereskedő és iparos benne. Aziket a Sfatul jelöltje, azok legnagyobb részét hivatalnokok, ügyvédek és bankigazgatók. A kereskedők ennél fogva nem látják érdekeiket biztosítottak és attól félnek, hogy a kamara a jövőben még távolabb esik az igazi kereskedelemtől, mint ahogyan most van.

November 9-ig még három hét áll rendelkezésre és ez elég idő ahhoz, hogy a választások és a vezetőség kérdését alaposan megfontolják. Bizonyosra vesszük, hogy ezt a fontos ügyet nem párt- és nem személyi szempontok szerint fogják elintézni, hanem úgy, ahogy ezt a kereskedők és iparosok közös érdeke a legjobban megkívánja. Valószínű, hogy Metes prefektus maga is, mihelyt megkapja kormánybiztosi kinevezését, mindent meg fog tenni abból a célból, hogy a kamarai kérdést közmegegyezésre oldják meg.

A Magyar Általános Hitelbank erdélyi fiókjainak sorsa. Budapestről írják, hogy a Magyar Általános Hitelbank komünikét adott ki, amelyben kijelenti, hogy az utódállamok területén levő fiókjait külön részvénytársaságokra alakítja át és nacionalizálja. A komüniké szerint elkerülhetetlen, hogy erdélyi fiókjaival is hasonló tranzakciót boncoltson le. Ebben az ügyben báró Kornfeld Pál és Ervin Kálmán igazgatók a legközelebb Nagyváradra utaznak, ahol a tárgyalásokat megkezdik.

Fűteni és világítani fogják a vasuti kocsikat

Csökkentik a várakozási időt — Hogyan tanítják románra a magyarnyelvű vasutasokat

— Az Új Kelet tudósítójától —

A CFR. vezérigazgatósága néhány nappal ezelőtt több rendeletet adott ki, melyek a téli menetrenddel kapcsolatosan különféle intézkedések végrehajtására utasítják az üzletvezetőseket. Ezek között legfontosabb az, amely a vasuti kocsik fűtésének és világításának ellenőrzésére vonatkozik. A vezérigazgatóság nemrég külön felügyelőseget szervezett Bukarestben, amely kizárólag a vasuti kocsik karbantartását intézi. Ennek a felügyelőseggel hivatásáról valamint az üzletvezetősegek ellenőrző munkájáról Hosszu Juon kolozsvári üzletvezető a következőket mondotta:

— Megnyugtathatom a közönséget: az idén fűtve lesznek a vagonok. Egy központi szerv és több üzletvezetőseggel gondoskodik arról, hogy az utasok meleg és világos kocsikban utazhassanak. Az ablakokat megjavítottuk, a világítási és fűtési vezetőket rendbehoztuk. De egyébként is azon igyekeztünk, hogy a közlekedést, a téli hónapok idejére, úgy változtassuk meg, hogy a várakozási idő mindenütt kevesebb legyen, különösen a csatlakozásoknál, amelyek eddig hosszú órákra, hideg várótermekbe, vagy épséggel a nyitott perronra kényszerítették a közönséget. Ennek elkerülése céljából a mellékvonalakon közlekedő vonatok menetrendjét, a lehető legprecízebbül, a fővonal vonatainak közlekedéséhez igazítottuk. Ez az oka annak, hogy az utóbbi napokban olyan sok menetrendváltás volt.

Megkérdeztük az üzletvezetőt: történtek-e hasonló intézkedések a határforgalomban is.

— Csehszlovákiával szemben már régen megszüntek az óraszámra való várakozások és Magyarország felé is két-három órára redukáltuk a csatlakozási időt. Ezeken a vonalokon a tehervonatok már nem sokára átrakodás nélkül mehetnek át a határon, a személyforgalomban pedig az internacionális vonatok viszik át az utasokat átszállás nélkül.

Hosszu üzletvezető megemlékezett végül az egyik kolozsvári lapnak arról a híreről, amely a magyarnyelvű vasutasoknak a reggeli történő tanulmányi áthelyezéséről szól és ezzel kapcsolatban kijelentette, hogy az áthelyezés cserealapon és a családi viszonyok figyelembevételével fog történni.

Megdeputálják a tanítót

Írta: Ujvári Péter

Szájról-szájra adták a hírt: Stopperék tanítót kaptak. Nulla az irigységtől epeöntést kapott. Hogy szaladjak a lovak azzal a Stopperével. Tavaly pádimentumot rakatott a belső szobában, most meg már tanítót is szegődte. Nobát, az a nagy gögőt már nem is tudja, mit csináljon.

— Nullaé lelkem — mondja Cimmetné — a vériben van a flancolás. És a kölykeit is arra neveli. Képzeld csak, Berele nyelvtant fog tanulni. Higyje el, ezek valami nagy smadra készülnek.

— Rendes zsidót nem is nevelnek abból a gyerekből. Ha már nyelvtant tanul, mi? No, gönnölok neki.

Szó sincs róla, nem gönnölok neki, csak az irigységét takargatta ezzel a szép beszéddel. Ami azonban Berelet illeti, hát itt közel járt Nulla az igazsághoz. Nehezen tognak ebből rendes zsidót nevelni. Ma is például az új cidáklit akarta fölvenni a tanító tiszteletére.

— Hiszen mondom magának — hiteti Cimmetné — már a kölykeibe is beleneveli a flancot.

— No és ráadta? — kérdi Nulla magánkivül.

— Nem adta rá. A gyerek a földre ve-

tette magát, bögött, mint egy vadállat, hogy neki az új cidáklit kell. Persze, mert mit tanul az anyjától? Henccegést és henccegést. És az anyja adott neki két pofont és azt mondta: Berele a cidáklit nem kapod, de ha jó leszel és úgy viselkedsz, mint egy uri gyerek, akkor elengedem holnap a nyakadat. És holnapután is elengedem. Jó, Berele? Szombatig nem mosdom a nyakadat, csak szombaton mosdom meg.

— Hogy tudja az a bankot adni.

— Ez még semmi, lelkem. A java csak most gyön. Hát a Berele a cidáklit már nem bánja. Hanem azt mondja: mama, megrughatom a tanító bácsit? És mit mond a Stopperné? azt mondja: hogyne, gyönyörűségem, ha jól viseled magad, megrughatsz. Berele kapálódzik: de én azt is akarom mondani neki, hogy ríhes. Stopperné megcsókolja: mindent mondhatok neki, gyönyörűségem, mert hatvan forintot ígért neki az a marha apid. Hát mit szól hozzá, Nullaé lelkem, hatvan forintot ígértek neki. Meglássa, ezek a nagy flancok még megbolondulnak.

A férfiak más módon igazgatók a tanító miatt. A vézna, szomorú Stopper megmondta Nulla Alternak, hogy az a Kleinmann, akit hozott, nem közönséges tanító. Az egy kész professzor. Choverja van a nagybükkösi rabbinustól és a negyedik polgárból már a vizsgát is majdnem letette.

— No, ez sok mindent tudhat — gondolta Nulla Alter — vagy lesz valaki, akitő egy okos szót is hallhat az ember.

Vacsora előtt pipára gujtott, átment Cimmethez és elhívta Stopperékhoz, megdeputálni a tanítót.

Stopperék vacsorához készültek.

— Vendégek gyönnnek — mondta a szomorú Stopper.

— Jól van — mondja Stopperné — a tanító ur majd társalogni fog velük.

A tálat maga elé húzta és a hust szeletelni kezdte:

— Stopper, te nekem nem való az a kövér hus. Legjobb, ha egy tokhagymás piritottat eszel. Tudott mit, az is nehéző nekem. Egyék csak egy jó meleg ciberét. A tanító ur is azt kap. A cibere jó gyomrot csinál. Meglássa tanító ur, én kikuralom magat.

Kleinmannak kopogott a szeme az éhségtől, de a cibere benne volt az alkuban és a rossz gyomra is, hát nem tiltakozhatott. Letetyelte a ciberét és nézte, hogy a vörös orru Stopperné hogy dobálja magába a kövér falatokat.

— Különben is — vigasztalta Stopperné — a művelt emberek keveset vacsoráznak. A művelt emberek inkább társalognak. Remélem, tanító ur, ez a kegyed elve is. Apropos, mit tart kegyed a kegyed szóról? Nem gondolja, hogy finomabb, mint az ön?

Németország tüntet a genfi határozatok ellen

A nagykövetség tanácsára bizták a felszőlizsiai határozatok végrehajtását — Balfour Felsőszőlizsiai felosztásáról

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Berlin, okt. 17. A népszövetség tanácsa döntését közölte a főtanács elnökével, Brianddal, aki a határozatokat eljuttatta a szövetséges kormányokhoz. Az angol kormány kezdeményezésére a szövetségesek elhatározták, hogy a főtanácsot egyelőre nem hívják össze és a felszőlizsiai döntés végrehajtását a nagykövetség tanácsára bízák. A felszőlizsiai határozat kihirdetése tehát szintén a nagykövetség tanácsának a feladata lesz. A nagykövetség tanácsa fogja notifikálni a német és lengyel kormányokkal a döntést és gondoskodni fog a végrehajtás időpontjának megállapítása után a határozatok keresztülviteléről.

Felsőszőlizsiai vasárnap hivatalosan közölték a népszövetség határozatát. A határozatok közlése után a felszőlizsiai német bizottság hiálványt intézett a német lakossághoz, amelyben közli, hogy a német nép sohasem fog belenyugodni ebbe a döntésbe. Németországnak ugyan nincsen rá módja, hogy ellenszegüljön az antant erőszakos akaratának, de kötelességének tartja, hogy tiltakozzon a genfi határozatok ellen. A felszőlizsiai német bizottság táviratot intézett a német kancellárhoz is. A német munkásság valószínűleg proklamálni fogja az általános sztrájkot.

A nagykövetség tanácsának megbízottai október 20-án adják át a lengyel kormányának és a német kormányának a nekik ítélt felszőlizsiai területeket. A területek átadása valószínűleg nem fog minden incidens nélkül történni. Már az attól tartanak, hogy az átadási területen lévő német bandák fel fogják robbantani a hidakat és ellenszegülni a genfi határozatoknak. Berlinben és a nagy ipari centrumokban állandóan nagy tüntetést tartanak a genfi határozatok ellen. A kormány minden rendelkezésére álló eszközzel igyekszik lecsendesíteni a forrongó néphangulatot.

A népszövetség tanácsának tegnapi ülésén Balfour, Anglia képviselője nyilatkozott a felszőlizsiai kérdésről. Elmondotta, hogy a népszövetségi tanács egyhangúlag hozta meg döntését. Beismerte, hogy az ipari vidékek felosztásánál bizonyos nehézségek merülnek fel. De ha Németországot és Lengyelországot előkészítik arra, hogy okosan járjanak el, a felosztási terv könnyen realizálható. Azt is meg lehet érteni, hogy a németek érdekeik mellőzését látják ebben a határozatban, de a tizenöt évi átmeneti idő alatt a német ipar helyrehozhatja magát. Ezalatt erőszakos kizsájtás

— A kegyed szó — mondja Kleinmann — anatómiailag a kegyelmesség szóból származik, tehát föltétlenül finomabb. Kegyednek igaza van.

— Kegyed tehát azt hiszi . . .
— Föltétlenül azt hiszem.

A vendégek bejöttek, köszöntek és leültek. A tanítót nem mutatták be, mert ez ott nem szokás. A vitába sem kéveredtek, mert ők csak hallgatni jöttek. Berele ellenben így gondolta, hogy ő is beleszólhathat. Beleszólt:

— Tanító baci, maga rihas.

Stopperté rászólt:

— Berele, ne mondd úgy, hogy maga. Ez csunya, Berele. Mondd úgy, hogy kegyed. Berele szót fogadott.

— Tanító baci, kegyed rihas.

Stopperté arca ragyogott.

— Milyen intelligens, ugy-e, tanító ur. Csak egyszer mondjon neki az ember valamit és már a fejében van. Mit gondol kegyed, kire hasonlít? Olyan, mint az apja, ugy-e.

— Alma nem esik messze a fájától — kuncog a szomorú Stopper és barackot nyom a Berele fejébujjára. — Nem igaz?

Kleinmann érzi, hogy most valami nagyon tudós választ várnak tőle. Felkapaszkodik a helyzet magaslatára és azt mondja:

— Ugy van. Ez egy törvény. Az alma a gravitációt követi. Amióta Nyuton föltalálta, hogy a földnek központja van . . .

nem történhet, a német márká pedig a lengyel részben is megmarad törvényes fizetési eszköznek. Intézkedések történtek, hogy az egyik részben termelt nyers anyagokat a másik részbe nehézség nélkül átszállíthassák. Könnyítés történt a munkások és más személyek közlekedésénél is. Végül reményét fejezte ki, hogy úgy a német, mint a lengyel nép be fogja látni, a megoldásra csak ez az egy lehetőség volt.

A görög-török háboru vége

Fegyverszünet előtt Kisázsiaiában — Franciaország és Anglia közvetíti a békét

— Az Uj Kelet tudósítójától —

London, okt. 17. A Morningpost értesítése szerint a közeljövöben a kisázsiai fronton megszüntetik az ellenségeskedést. A lap konstantinápolyi jelentést kapott, amely azt is közli, hogy az ellenségeskedés beszüntetése után hamarosan megkötik a fegyverszünetet. Ez az első lépés lenne a kisázsiai kérdés békés megoldása felé. Kemal pasa közvetlen tárgyalást nem folytatott a görög kormányval és Görögország minden közeledési kísérletét visszautasította. A görög kormány ezért szükségesnek tartotta, hogy Párisban és Londonban a nagyhatalmak kormányait közvetítésre kérje fel. Valószínűleg a közeli fegyverszünet és a béke Franciaország és Anglia intervenciójára történik.

Gunaris kormányát csak ez az ésszerű békepolitika tudta megmenteni a bukástól. Görögországban igen erős a békehangulat, a lapok folyton a megegyezéses békéről írnak. Konstantin király hangoztatta, hogy beszünteti a háborút Kemalék ellen. A kamara mai megnyitó ülésén Gunaris miniszterelnök expozét tartott, amelyben a katonai helyzetről és a politikai helyzetről beszélt. Ebben a beszédben jelentette be hivatalosan, hogy Görögország békeakciót indított. A görög kamara az expozét 218 szavazattal tudomásul vette, a kormány mellett szavazott Stratos 19 párthive is. Venizelosz pártja, összesen 71 képviselő a szavazásban nem vett részt.

Életünkgyermekjeinkben teljesül. Magunknak adunk, ha a Tarbutnak adunk

— Ugyan ne mondja — emlékszik Null Alter — ezt . . .

— Ugy van, ezt Nyuton találta fel és azóta az alma mindig csak lefelé eshetik.

A cseléd bejött és letakarította az asztalt. Stopperté előnti a nagylelkűség. Holnap az egész falu csak az ő tanítójáról fog beszélni. Ezért hálát érez Kleinmann iránt és érzi, szép volna, ha ennek kifejezését adna. Hadd lássa a tanító, hogy olyan családhoz jött, amely itt a legelső és amely meg tudja becsülni a műveltséget.

Barátságos mosollyal Kleinmann felé fordul:

— Jólakott, tanító ur? Ha még éhes, csak szóljon kegyed. Ne is szóljon. Látom, még elbirna kegyed valamit. Julcsa, csináljon a tanító urnak egy borogatást. Cibere és borogatás az a legjobb, ha az embernek gyöngögyomra van.

Null Alterné majd megpukkadt a méregtől, mikor ezt az ura elbeszélte:

— Nohát, ez sok. Egy ilyen flanc. Borogatást ad a vacsorához.

Null Alter csigaszottta:

— Dukál ennyi egy ilyen finom embernek. Hanem azt az almát nem értem. Szeretném tudni, mit csinált azelőtt, mikor még nem tudta, hogy muszáj neki a földre esni.

Egy álló hétig erről gondolkodott.

Megegyesedett az Averescu-kormány helyzete

Erdélyi politikus lesz a belügyminiszter — Averescu felhívása az új adótörvény védelmére

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Bratianu és Maniu között, mint már jelentettük, a megegyezésre irányuló tárgyalások megszakadtak, amit a liberális párt egy része örömmel fogadott. A tárgyalásokat azonban, mai bukaresti távirataink szerint újra felvették és Maniu csüörtökön találkozni fog Bratianuval. Általában mindkét részen kevés reményt fűznek a paktum lehetőségéhez.

A kormány és parasztpárt megegyezik

A kormány helyzete egyre inkább megerősödik, főleg amióta a parasztpárttal való megegyezés majdnem bizonyossá vált. Bujor Pál volt szenátuselnök, a parasztpárt egyik vezére ugyan az „Adeverul” munkatársának azt mondta, hogy a parasztpárt és a kormány közötti kooperációról szóló hírek teljesen alaptalanok. A parasztpárt csak azon esetben tér vissza a parlamentbe, ha a választójogot korlátozni akarnák, ami ellen minden erejével felvenné a harcot. Ezzel szemben a néppárt és a parasztpárt között a tárgyalások annyira előrehaladtak, hogy beavatott körökben már a legközelebbi napokban várják a megegyezés nyilvánosságra hozatalát. Amennyiben ez megtörténik, a liberálisok és a nemzeti párt agitációjának ellensúlyozására Averescu a belügyi tárcát erdélyi politikusnak adja át. Argetoianut pedig a Banca Nationala kormányzójává nevezik ki. A parasztpárt egy miniszteri tárcát kapna, valószínűleg a földművelésügyi.

A csernovici népgyűlés

A néppárt legutóbbi vidéki népgyűlésein a kormány egyes tagjai is megjelentek és éles hangon keltek ki a nemzeti párt regionalista törekvései ellen.

A csernovici nagy népgyűlésen Averescu miniszterelnök, Negulescu közoktatásügyi és Cudalbu mezőgazdasági miniszter is résztvett. A miniszterelnököt Bukovina minden állomásán lelkes fogadtatásban részesítették. Itzkanyban hozzácsatlakozott Popovics Dori bukovinai miniszter, valamint Popovics Eusebius kamarai alelnök. Csernovicban óriási néptömeg várta az állomáson. Mircescu tábornok üdvözölte a hadsereg, Sandru polgármester a város nevében. Majd a felekezetek képviselői járultak Averescu elé, aki meghatottan mondotta:

— Mint katona Nagyrománia megvalósításáért küzdöttem, most mint polgár a megnagyobbított ország konszolidációjáért harcolok.

Ghilezan Livius az erdélyiek nevében üdvözölte a bukovinaiakat és kárhóztatta azt a szeparatizmus szellemet, amely az erdélyi nemzeti párt vezéreit akciójukban vezeti. Ezután a miniszterelnök mondott nagy beszédet a regionalizmus ellen, az egység és közös munka szükségét hangoztatva.

Averescu felhívása a parasztsághoz

Az új adótörvényeket az ellenzék tudvalevőleg erősen felhasználta a kormány elleni agitációjában. Titulescu pénzügyminiszter a napokban kijelentette, hogy az új törvény semmiképpen sem jelent elviselhetetlen terheket és bár azoknak formai módosításához maga is hozzájárul, semmiképpen sem fogja megengedni, hogy az adótörvényen lényegében változtassanak. A lakosság megnyugtására és felvilágosítására most Averescu tábornok felhívást intézett a falu népéhez, amelyben arra inti a parasztságot, hogy ne üljön fel a tendenciózus híreszteléseknek, hanem várják be az adó megállapításához szükséges munkálatok végét. A felhívást különböző példákkal bővít, amelyekkel az adók különböző neveit magyarázza meg.

A Romania Noua megszűnik. Bukarestből jelentik, hogy a Romania Noua anyagi zavarok miatt megszűnik. A lap deficitje 3 és fél millió lei.

Előzetes béke Románia és Oroszország között

Területi kérdésekről nem tárgyaltak — A varsói megegyezés

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Bukarest, október 17. Varsóban megkötötték a román orosz előzetes békét. A béketárgyalások szeptember 23-án indultak meg, az utolsó tárgyalást Poniatovskinak palotájában, amelyet a lengyel kormány bocsátott a román és orosz delegátusok rendelkezésére. Romániát a tárgyalásokon Filaliti, Románia meghatalmazott minisztere képviselte.

A tárgyalásokon Beszarábia kérdéséről nem érintették. Ezt a kérdést Románia végleg elintéztnek tekintti, a román delegáció kategorikus kívánságára szóba se kerülhetett. A tárgyalások anyaga területi kérdést nem érintett,

hanem hajózási és gazdasági kérdéseket, amelyekről már az előző tárgyalásokon folytak megbeszélések.

A megegyezés tegnap létrejött. A megegyezésről szóló jegyzőkönyvet most szövegezik és holnap Románia és Szovjetország megbízottai aláírják. Az egyezmény csak előzetes feltételeket tartalmaz. Ezek alapján újabb konferenciát fognak tartani, amelyen a megfelelő felhatalmazással ellátott delegátusok megkötik a végleges békeszerződést. Filaliti meghatalmazott miniszter, mielőtt az előzetes egyezményt aláírta, a román delegáció tagjaival Bukarestbe érkezett.

Kézrekerült

Sajovics-cég betörője

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Még a múlt hónap elején történt, hogy a Kejántó-utca 1. szám alatt lévő Sajovics és Lebovics féle faraktárba ismeretlen tettesek betörték. A betörők állulcsok segítségével behatoltak a cég irodahelyiségébe s onnan egy írógépet, egy biciklit loptak el. A helyiség egyik sarkában álló hatalmas pénzszekrényt azonban hiányos szerszámaikkal nem bírták feltörni.

Másnap reggel, mikor a tulajdonosok be mentek a raktárba, észrevették, hogy az irodától alig néhány lépésre egy kettőtört tengelyű targonca van és rajta a Wertheim-kassza, melyen feszítésszükséglet nyomait lehetett látni. Miután megállapították, hogy a szekrény tartalma érintetlen és csak kisebb lopás történt, az esetről feljelentést tettek a rendőrségen.

Andraescu rendőrkapitány, a bűnügyi osztály főnöke az ügy kiderítésével a Moholean-csoportot bízta meg. A detektívek hosszús és kevés támponttal rendelkező nyomozása tegnap végre eredményesen fejeződött be. A vizsgálat során szerzett terhelő bizonyítékok alapján letartóztatták Cadis Joan jómódu gyulai lakost. Az elfogott ember nem is próbált tagadni. Teljesen beismerő vallomásaiban elmondotta, hogy a betörést teljesen egyedül, minden idegen segítség nélkül követte el és ép ezért nem tudott a pénzszekrényrel boldogulni. Mikor látta, hogy a kasszát nem bírja felfeszíteni, kiment az utcára, ahol rövid keresés után megpillantotta a 13. számú hordár tolokocsiját, bevitte a raktárba és hosszús, fáradságos munkával sikerült neki a nehéz vasszekrényt a targoncára dönteni. Az volt ugyanis a szándéka, hogy a kasszát elszállítja valahová s majd ott nyugodtan feltörheti. A páncélszekrény azonban nagyon is súlyos volt, egymagában nem bírta elhurcolni s amikor megpróbálta hogy elvigye, a gyenge targonca hátsó kerekének a tengelye eltört.

A sikertelen betörés után az írógéppel együtt elkerékpározott az apjához, aki dúsgazdag ember. A biciklit eladta egy ismerősének, aki gyanútlanul járt-kelt vele a városban, mert Cadis elég gazdag ember ahhoz, hogy biciklijé legyen. A rendőrség felismerte a gépben a Sajovics cég tulajdonát és ezen az alapon indult meg a nyomozás. Pár nap múlva az írógép is megkerült. Az egyik detektív találta meg a Szamos partján. A bűnjелеk birtokában már könnyebb volt a rendőrség munkája, melynek eredménye a tettes letartóztatása lett.

A nyomozás még nem fejeződött be teljesen. A rendőrség ugyanis hivatalos értesítést kapott Marosvásárhelyről és Nagyváradról, hogy ott hasonló körülmények között több betöréses lopás történt az utóbbi időben. A kolozsvári rendőrség részéről Pollák detektív utazott a jelzett városokba annak a kiderítésére, hogy a marosvásárhelyi és nagyváradai esetek nincsenek-e valamilyen összefüggésben a Sajovics-féle betöréssel.

A népszövetségi urak vizitje Bécsben

— Az Uj Kelet bécsi munkatársától —

Bécs, okt. A korán ereszkedő októberi estében szomorú a Ring. Reménytelenül mered a nyirkos sötétségbe a bölcös Pallas Athéné óriási szobra a parlament előtt. Határozatlan jövőndő zugását hallgatja mintegy, elremülten és megrendülve. Pedig éppen most közel van a Völkerbund mentése Bécshez. Közel a parlamenthez a közigazgatási bíróság palotájának hasburgi aranylásában, márványfalak és szőnyegek között a népszövetségi liga főtanácsa éppen ülészik. Tavoli urak, jólfésültek, öregesek és egy kicsit általánosok. Messzi Oceánok és expresszek hozták őket Japánból... Lettóniából... Most itt vannak. Együtt ülnek a nagy csilláros ülésteremben. Hogy miért, azt senki sem tudja egészen pontosan. A ligák célserü javaslatokat terjesztenek majd a népszövetség elé. Ez pedig udvarias jegyzékeket vált a különböző kormányokkal és stílusgyakorlatokat írnak a „Matin” hasábjain a fogasabb francia ügyvédek.

Az öt világrész jómódu öreg urai azonban tovább vizitálnak. Páris, Genf és Bécs után legközelebb Prága kerül sorra. A Wilson-pályaudvaron majd kiszállanak koporsószerű pullmannjeikből és a városházak nagytermeiben szikrázó fényben fürödnek a frakkok fehér plasztroinjai, míg a polgármester a békéről beszél. Azután a banketteket szolgálják fel a zajtalan pincérek, az Adlon és Waldorf Astoria hotelekben. Másnap délelőtt pedig folytatni lehet a munkát a „lefegyverzésről” és a „nyersanyagról”.

A palotaablakokon most szürke szemmel ver be az október este. Kívül, a sütyedő emborsorsok mocsara fekszik: Bécs. Bent az öregurak kimérten tanácskoznak. Ép most tapasztalták meg Lettland küldöttjét. Szépen beszélt. D'Estrounnes báró ur is beszél. Brávóznak a japánok, kínaiak és angolok.

Künn a folyosókon unatkozó delegátusok megilletődött szolgák és magyar újságírók rajzanak. Néha bemutatás és az urak nyilatkozni kezdenek:

— Hát kérem a nyersanyagok...

— Igen a nyersanyagok — bölintanak, megértéssel az újságírók és sietve jegyeznek. Mert nem illik az urakat sokáig igénybe venni.

Már teritene az Imperialban.

Közeledés az írek és angolok között

London, október 17. (RTI) Az angol-ír tárgyalásokon közeledés történt, megegyezésre van kilátás.

Németország fizeti a sarcot

Berlin, október 17. (RTI) Németország a jóvátételi összeg második részletét is fityegyenlítettte. A legközelebbi részlet — 300 millió aranyárka — január 15-én esedékes.

HIREK

Az UJ KELET feliratai:

Szerkesztőség:	977
Kiadóhivatal:	844
Zs. N. Sz.	558

Assé lemaan toratecha

Hangos gyónások reszkettek ki mostanában a lelkekből. Veal' chataim. Sok bűnre könyörögtünk bűnbocsánatok és volt sok meledőgetés a hazugságok miatt is. Hát ezek miatt várhattuk a mellünket. Mert hazudunk. És soha annyit, semmivel se annyit, mint a „zsidó” szóval. Ezer gondolatot hazudunk bele ebbe a szóba, csak éppen arra nem gondolunk, ami a lényege.

Nagy ilyenkor a töredelem és ha csak a liturgiában is, de egy élmély megismerés kiűzközik belőlünk. Elvetemedtünk bizony az igazságtól, de hát: assé lemaan toratecha. A Tóra miatt kegyelmezzon az isten. És megint nem gondol arra senkise, hogy a Tórától való legnagyobb távolságra nem a dogma, hanem a zsidó szóval való visszaélés hódította el a zsidóságot. Mert Mózes könyveiben a nemzeti eszme dominál és a biblia zsidója más, mint nemzeti zsidó, nem is lehet. Aki a zsidóságot merőben vallási fogalomként fogja fel, az a Tóra ellen vétett és nincs sok joga ahhoz, hogy a „lemaan toratecha”-val indítsa könyörületre az isteni igazságot.

Az Ót Könyvben össze-vissza egy dogmát rögzített le Mózes: Halljad Jiszraél, az Úr, a mi istenünk, egyetlenegy. Hinni ezt kell és vallani ezt kell. A hatszázötvenhárom törvény között ez a dogma, a többi: parancs, vagy tilalom és nem a menyei, hanem a földi birodalom kiépítését célozza. Hat nagy ünnepet állapított meg Mózes, ezek között vallásos ünnepek csak egy van: a Jom-kippur, a nagybőjt. A Pészach, (husvét) a Szukkot (sátoros ünnepek) inkarnáltak nemzeti ünnepek. A Sevuot (pünkösd) kulturális ünnepek, a Tóra elfogadásának ünnepe. A Roshasana pedig egyszerű katendárium-ünnepek.

Hat nagy bójte van a zsidóságnak és ezek között megint csak egy van, amely a vallással kapcsolatos. A többi kizáróan nemzeti vonatkozású és Gedalja, meg Eszter bójteinek kivételével a zsidó állam összeomlásának emlékére rendelt gyásznapok. A mózesi vallásban tehát a nemzeti eszme dominál.

A mozaizmus azonban nem marad meg ebben az egyszerű ósiágban. Megbővítették a Misnával, aztán a Talmuddal, de még ez a grandiózus alkotás sem tudta rendszerbe foglalni a mozaizmus dogmatizmusát, mert abból az egyből nehéz volt kifejleszteni egy egész dogmahálózatot az isteni eredet kérésbevonhatatlanságának fenntartása mellett. De mindig érezték: kell dogmákkal súlyosítani a konfessziót, történt is ezirányban sokféle kísérlet, de végleges megállapodásig csak Maimonideszszel jutott el a zsidóság.

Tizenhárom hitágazatot állapított meg Maimonidesz és ezek kanoni erőre emelkedtek. Aki e hitágazatok közül csak egyet is tagad, azt nem ismeri el zsidónak a zsidóság.

Az 1., 2., 3., 4., 5., hitágazat az egyistenre vonatkozik. A 6-ik a próféták, a 7-ik Mózes küldetéséről szól. A 8-ik és 9-ik a szent Tan, a Tóra isteni eredetének és változhatatlanságának vallására kötelez. A 11-ik a jöttetek jutalmazásának és a rossz cselekedetek megbüntetésének hitét dogmatizálja. A 13-ik a holtak feltámadásában való hitet teszi meg a zsidók vallásának egyik alapkövével. A 12-ik hitágazat szóról-szóra így hangzik:

„Hiszem teljes hittel a Messiás eljövételét és ha késedelmeskedik is, mindazonáltal várom minden nap, hogy eljön.”

A dogma a vallás, a fajé. A dogmát a vallás parancsából kell szentül beteljesíteni. Dogmája szerint tehát a zsidó vallásban élő zsidónak hinnie kell a messiási gondolatban, a zsidó nemzet megváltásában és feltámadásában.

A hitnek ez a kvintesszenciája. Tehát: minden vallásosabb valaki, annál erősebben kell hinnie, hogy a zsidóság exiliuma csak átmeneti állapot, amely valamikor okvetlenül meg fog szűnni. Hinni kell ezt, mert a zsidó messiási eszme a zsidó nemzeti eszme teljes feltámadásával azonos.

Már most tessék csak meggondolni, hogy mit jelent az asszimiláció a vallás szempontjából. Az asszimiláció mindannak, amit a messiási dogma magában foglal, az ellentéte és a negációja. Asszimilálni annyit jelent: hogy én, aki asszimilálódnak akarok, nem várom a Messiást és nem várom a zsidó nemzeti életnek megújulását. Ez a dogma megtagadásával egyenlő. De aki a dogmát tagadja, az a vallásaitól szakad el és aki szakad, az a vallástól, az nem mondhatja, hogy ő csak vallásában zsidó, vagy

ha mégis monlja, akkor olyant mond, ami nem csak a logikával nem egyezik, de még az igazmondással sem.

Nos tehát: ha már tudjuk, hogy hazudni nem szabad, ne hazudjunk a zsidó szóval se és ha tudjuk, hogy a magunk érdeme kevés a bűnbocsánatra és ezt legfeljebb a Tóra kedvéért adja meg az isten, hát akkor a Tóra szelleme szerint értelmezzük a zsidóságot. Ismerjük el, hogy a mózesi vallásban a nemzeti eszme dominál és ezt a vallást a nemzeti zsidók vállalták.

A királyné Brassóban. Brassóból jelentik, hogy a királyné rövid ideig Brassóban tartózkodott. Brassóból a királyné Sinajába, majd Törösvárra utazott.

A trónörökös születésnapja. Bukarestben Károly trónörökös születésnapja alkalmából ünnepélyes tedeum volt a székesegyházban, amelyen a szertartást Miron Cristea metropolita primas végezte. Iván kolozsvári püspök segédletével. Megjelentek Valeanu tábornok közlekedési miniszter és Popovics Taska kisebbségi államtitkár a kormány nevében, a tábornoki kar és a hatóságok képviselői. A tedeum után katonai parádé volt, majd Popovics tábornok beszélt a kivonult csapatokhoz. A király különben Károly trónörökös, akinek dandártábornoki kinevezését tegnap jelentették, megbízta a haditehermentes főfelügyelői tisztével és kinevezte ellentengernaggyá. Rascanu hadügyminiszter ma kiballagáson jelent meg a királynénál és a kormány nevében szerepcsakivánatait fejezte ki a királyi csatlódnak Károly trónörökös születésnapja alkalmából.

Antonescu igazságügyminiszter erdélyi körúton. Antonescu igazságügyminiszter és Cosma államtitkár tegnap délután a fővárosból Kolozsvárra érkezett. A miniszter ma már tovább is utazik Temesvárra. Antonescu miniszter most inspekción körúton van és Erdély valamennyi főfőtanácsát meg látogatta.

Hann főfelügyelő a rendőrigazgatóságok felosztásáról. Dr. Bianu Jenő, az erdélyi államrendőrségi hivatalok főfelügyelője a rendőrségeknek a szigorú főfelügyelői hatáskörbe való beosztásáról a Damian távirati ügynökség munkatársa előtt a következőket jelentette ki: A rendőrség még a nyár folyamán hozták meg és tulajdonképpen a régi rendszert meghonosította volt. Most az egyszerűsítési munkálatok befejeztével az idevonatkozó rendelet élebe lépésére is időszertü lett. A végrehajtásra vonatkozólag a dekretum még nem érkezett le, de a közeli napokban meg fog érkezni. Ezenformán a rendőrigazgatóság teljesen be fog oltadni a szigorú főfelügyelői hatáskörbe és csak a központi igazgatást illetőleg történik a rendőrség munkakörében változás, egyébként minden a régi-ben marad.

Az Erdélyi Zsidó Közhazegyesület ülése. A júliusban megalakult Erdélyi és Banáti Zsidó Közhazegyesület lassu, de alapos munkával igyekszik programját megvalósítani. Az egyesület gazdasági bizottságának legutóbbi ülésén a bizottság elnöke kijelentette, hogy az egyesület alapszabályait a polgármester és a prefektus már véleményezte s már csak a miniszteri jóváhagyás van hátra, hogy az akciót teljes mértékben meg lehessen indítani. Feuerstein Béni gazdasági főnök a közház felépítéséhez szükséges telekvásárlásra vonatkozólag előadta, hogy több ajánlat érkezett, amelyek megvizsgálására szakértőkből álló bizottságot küldtek ki, melyben az orvosi kar is képviselve van. Ennek a bizottságnak a jelentése alapján fog a vezetőség a beérkezett ajánlatok felett dönteni.

Ösztöndíjakat kapnak az ipari főiskolák hallgatói. A közoktatásügyi minisztérium az ipari és kereskedelemügyi minisztérium előterjesztésére nagyobb összegű ösztöndíjakat irányzott elő a hazai ipar fejlesztése érdekében a külföldi textil-főiskolákat látogató romániai tanulóknak. Erdélyi illetőségű főiskolai hallgatók a kolozsvári kereskedelmi és ipari érdeklődésükönél nyertek közlekedési utazásukat az ösztöndíjak elnyerésére vonatkozólag.

Uj okmánybélyegek. A kolozsvári, valamint minden pénzügyigazgatóságokhoz rendelet érkezett a napokban, mely szerint az 5, 10, 20, 30, 40 és 50 leies okmánybélyegeket a kormány rövidesen érvényteleníteni fogja. A bélyegek kicserélésének határidejét a pénzügyigazgatóságok hirdetmény útján fogják közhírré tenni.

Az agrárreform végrehajtási utasítása. A „Monitorul Oficial” legközelebbi számában meg fog jelenni az erdélyi agrárreform végrehajtási utasítása, amely Porutiu egyetemi tanár és Petrioi miniszteri tanácsos munkája, az eredeti törvényhez képest számos kiegészítést és több jelentékany újítást tartalmaz.

Az Osztrák-Magyar Bank likvidálása. Prágából táviratozzák, hogy az ott működő Osztrák-Magyar Bank likvidáló bizottsága tegnap a bankjegyeket kérdéssel foglalkozott. Az 1918. október 28. előtt kibocsátott bankjegyeket arányosan felosztják az utódállamok között, sz azutáni kibocsátások pedig Ausztriát és Magyarországot terhelik.

Ötven vagonból áll a csehszlovák vásárvonat. A csehszlovák vásárvonat, amely vasárnap érkezik Kolozsvárra és itt három napig vesztegel, ötven, áruval megrakott kocsiból fog állni. A vonat kereskedelmi vezetője William Herzina.

Repülőgépen Prágából Bukarestbe. Bukarestből írják, hogy Gheorghiu Emil repülőkapitány és Savu repülőfőhadnagy Prágából Bukarestbe repültek. Az utat 11 óra alatt tették meg és csak Aradon szálltak le, ahol kiegészítették benzinkészletüket.

Párisból Bukarestbe repülőgépen. Bukarestből jelentik: A Párisból érkező avatikus — Deulin kapitány — holnap fog a piperai repülőtéren leszállani. Fogadtatására nagy előkészületeket tesznek.

Felbecsülték az erdélyi államvagyonot. Ma készült el az erdélyi államvagyon felbecsülő bizottság több hónapos munkája, amelyet a párisi főtanács a 143 milliárd magyar követelés megállapítására rendelt el. A bizottság mintegy huszezer jegyzőkönyvet vett fel, de a konstatació összeg még sem közelíti a követelés mennyiségét. A bizottság az az összes iratokat Bukarestbe a külügyminisztériumba küldi fel, amely azokat azonnal továbbítja Párisba a főtanácsnak.

Legegett a Franklin társulat papirraktára. Budapestről jelentik: A Franklin társulat nyomdai műintézetében tegnap délután egy betűszedő munka közben megőrült. Eleinte csak törni zuznizkedett, később azonban berohant az intézett papirraktárba és felgyújtotta. A raktár gyorsan tüzet fogott és rövid idő leforgása alatt lángok martaléka lett. A kár több millió.

Sztrájkolnak a brassói szabómunkások. Brassóból jelentik, hogy a szabómunkások tegnap reggel sztrájkba léptek, mert bérkövetéseiket nem teljesítették. A tárgyalások megindultak.

Uj napilap. Brassóban „Burzenländer Zeitung” címen új németnyelvű napilap indult meg. A lap felelős szerkesztője Götz János.

Szabaddábra helyezik az összeesküvés per két vádlottját. A nemrég véget ért nagy összeesküvés per során — mint ismeretes — Ugray Sándor alezredes hat hónapi, Peterdy Mihályt három havi fogsággal büntette meg fegyvelemsértés miatt Popescu ezredes-hadbírósi elnök. A vádlottak, akiket a hadbírósi elnök a fővárdól felmentett, az itélet ellen elebbézzel élt. Most meg kérvényt intéztek Petala tábornokhoz, hogy az ügyekben hozandó döntésig helyezze őket szabaddábra. Mint értesülünk, Petala tábornok helyet adott a kérelemnek, úgy hogy Ugrayt és Peterdyt a napokban szabaddábra helyezik.

A kiadóhivatal felkéri mindazokat az előfizetőket, akik díjakkal hátralelkesen vannak, hogy lépnek zavaróan szétkülöndözés érdekében hatáskörükönél küldjék be hátralelkes előfizetési díjukat.

Sakkverseny Kolozsváron. A kolozsvári sakkverseny iránt igen nagy érdeklődés mutatkozik. A versenyen — a rendkívül elfoglalt dr. Bródy és dr. Erőst kivéve — résztvesz valamennyi kolozsvári erős játékos. A favoritok Gábel, Mendelssohn és Mátrai. A versenyrendezés felkérésére dr. Pop polgármester ma elvállalta a verseny védnökségét.

Luxusadó az autókra. A kolozsvári rendőrprefektúra tegnap megkapta az autók megadóztatására vonatkozó rendeletet. Eszerint minden motorbicikli után évenként kétszáz leit, tizenkét lóerős automobil után kétezer leit, tizenhárom-huszonöt lóerősért háromezer leit, huszonöt-harminchat lóerősért ötezer leit, harminchat-hatvan lóerősért nyolcezer leit, hatvanon felül lévő lóerős automobilért tizenkétezer leit luxusadót kell fizetni. Kereskedelmi és ipari autók után ezeknek az összegeknek a felét kell fizetni.

A magyar kommunisták első csoportja elindult Oroszországba. Budapestről táviratozzák: A kicserélendő kommunisták első csoportja tegnap indult el. Ebben a csoportban hatvan ember van, akiket Németországban át szállítanak Rigába.

A Zsidó Menza ifjusági tisztújító gyűlése. A Zsidó Menza Akadémika idei ifjusági tisztújító gyűlést szerdán, folyó hó 19-én délután 3 órakor tartja az ort. iskola helyiségében (Gen. Berthelot, volt Eötvös-utca) 8. sz.) Kérjük a t. menzátagokat, hogy teljes számban jelenjenek meg. Napirend: Menza irodájában (Jorga-u. 11. emelet). Ifjusági tisztújítás.

Felémelték az osztrák közalkalmazottak fizetését. Bécsből jelentik: A közalkalmazottak drágasági segélyét hétszerezésére, a törzsfizetést pedig egyharmadával emelték fel. Ez a kiadás havonta 3 milliárdot jelent az államháztartás terhére, amit vasuti tarifaelemelésekkel, valamint a monopóliumok 100—150 százalékos emelésével akarnak fedezni.

Orléáni vasutasztrájk Amerikában. Bécsből jelentik: A csikágói vasutak szervezeti végrehajtó bizottsága elrendelte az általános sztrájkot, amely október 30-án kezdődik s amelyhez a vasutasok is csatlakoztak. A sztrájkolóknak száma meg fogja haladni a kétmilliót. A vasutasok zónákra lesznek beosztva. A vasuti hálózatokon fokozatosan fog kitörni a sztrájk. A közlekedés mintegy kétszáz ezer mérföldet kitevő vasuti hálózaton szűnik meg.

Nem erősítik meg Ludendorff halálhírét. Párisból jelentik, hogy a Ludendorff meggyilkolásáról elterjedt híreket nem erősítik meg. Mayer német ügyvivő semmiféle hivatalos értesítést ilyesmiről nem kapott.

Amerika új bécsi és budapesti követe. Washingtonból jelentik: Amerika bécsi követévé Bernhardt ismert jogtudóst, budapesti követévé pedig a budapesti amerikai misszió egyik tagját Grandschlipht neveztek ki.

Ujabb tüntetések Bécsben. Wienből jelentik: Ma újból nagy tüntetések voltak, úgy hogy a népörségnek kellett rendet csinálnia. A tüntetők kézzurással több rendőrt megsebesítettek. Husz letartóztatás történt. Különösen a nők előtt volt nagy tüntetés.

Peruban forradalom van. New-yorkból jelentik: Umbes és Piure perui kerületekben forradalom tört ki. További részletek hiányoznak.

Rendőrségi hírek. Széki Lajos Calvin-utca 1. számú lakos bejelentette a rendőrségen, hogy ezernyolcszáz leit tartalmazó pénztárcáját elvesztette. — Bruck Ottó Str. Gligorescu 20. számú lakos százhusz leies lopásról tett bejelentést. — Kilin György Calea Victoriei 135. számú lakostól ezer leit loptak el. — Stern Ödön Calea Regele Ferdinand 13. számú lakos ezer leies lopás miatt emelt panaszt. — Dr. Bornemissa Sebestyén Str. Caragiale 1. számú lakos bejelentette, hogy nyolcszáz leit loptak el tőle. — Wolf Samuel Str. Regina Maria 28. számú lakos ezerkétszáz leies lopásról tett bejelentést. — Kulcsár Gyula Str. Vrabilor 4. számú lakostól ezerkétszáz leit loptak el. — Dr. Bálint Gábor né Hosszu-utca 10. számú lakos ezer leies lopásról tett panaszt.

— Spanyolország nem fogadja be Károlyt. Genéből jelentik: A spanyol kormány hivatalos értesítést küldött Károly exkirály kabinetirodájának, hogy nem adhat menedéket Károlynak. A svájci szövetségtanács kénytelen újból fontolóra venni Károly tartózkodási jogának meghosszabbítását.

— Öngyilkos államásfőnök. Székelyudvarhelyről jelentik: Tegnap bizottság szállott ki az üzlethezetőségtől, az államaspénztár rovancsolására. Mikor a bizottság átvette Antalffy János államásfőnöktől a pénztárkulcsokat, az államásfőnök pillanatnyi távozásra kért engedélyt. Felszaladt a padlásra és felakasztotta magát. Holttestére csak az esti órákban találtak rá, amikor a rovancsoló bizottság nagyobb hiányokat észlelt a pénztárban. A hiányzó összeg nagyságát még nem állapították meg, mert a rovancsolás még tart, de már eddig is nagyobb hiányokra jöttek rá. Az államásfőnök négy árát és özvegy feleséget hagyott maga után.

• Ősz beállítás. Speciális szörmfestés, tükrös plüss kabát, gőzölés és ágytoll tisztítása Cinknél Cluj, Dézma-u. 5.

• Árutársulat Magyarországra, Ausztriába, Csehszlovákiába, Németországra, Olaszországra, Franciaországra, Angliába, Amerikába stb. közvetlen összeköttetési folyán fix napiárfolyamon 24 óra alatt eszközöl, idegen pénzeket legutányosabban vesz és elad. Közgazdasági Bank Cluj—Kolozsvar, Str. Memorandului (Unió-utca) 20.

• Póstyén híres iszapfürdőt ősszel és télen is kitűnően lehet használni. A Thermana-szálló tudvalevőleg a források felett épült, a fürdők tehát zárt, fűtött folyók és sósálcacserékkel vannak a lakásokkal egybekötve. Ideális tartózkodás láb- és száma számára is. Felvilágosítások: *Unio-Bank Részvénytársaság, Oradea Mare.*

• Karlsruhi porcellánárú, Bindschopf presélt üvegárú és cseh táblatüveg érkezett nagy mennyiségben Eisacher üvegüzletben Cluj, Piata Unirii 13.

KÖZGAZDASÁG

Ötmillió font sterling kölcsönt vesz fel az állam

Élelmiszerekben, vagy faanyagban kell törleszteni

— Az Uj Kelet tudósítójától —

A lei külföldi árfolyamának leromlását mint ismeretes, főleg az idézte elő, hogy a román kormány nem tudta rendes időben beváltani külföldön elhelyezett kincstárjegyeinek szelvényeit. Az Uj Kelet megírta, hogy Take Jonescu legutóbbi párisi tartózkodása alkalmával kijelentette, hogy a külföldi tartozások rendezésére újabb kölcsönöket vesz fel a román kormány és közölte azt is, hogy Svájcban erre a célra már fel is vettek 40 millió frankot.

A kormány akkor azt is elhatározta, hogy más erős valutájú országban is kölcsönt vesz fel és tárgyalásokat kezdett elsősorban angol pénzesoportokkal. A tárgyalások elhúzódtak, mert az angol ajánlatok nem mutatkoztak megfelelőeknek. Most aztán azt jelentik Bukarestből, hogy a pénzügyminisztériumhoz egy angol konzorcium ajánlatot nyújtott be, amelyben közli, egy adandó nagyobb kölcsön feltételeit. Az angol pénzesoport 5 millió font sterlinget hajlandó a román államnak kölcsön adni három és fél éves törlesztésre. A később megállapított kamat a nyolc és fél százalékot nem haladhatja meg. A törlesztést hat hónaponta egy londoni banknál köteles a román állam valamilyen új jövedelem rendszeresítésével, vagy az ország egyes termékeinek lekötésével garantálja. Utóbbiként főleg élelmiszerek, vagy faanyag jöhet számításba.

A pénzügyminisztériumban az ajánlatot általánosságban tárgyalások alapjául alkalmasnak tartják és a megbeszélések a kormány megbízottai és az angol pénzesoport között meg is indultak. Remélik, hogy a kölcsönt hamarosan felveszik ami a lei külföldi értékének alakulására kétségtelenül kedvezően fog kihatni.

A luxusárú új vámjá. Utolsó számunkban megkezdtük a luxustárgyak behozatalára vonatkozó új kormányrendelet közlését, amelyet folytatatosan itt közlünk: Gallérok, kézelők, plasztromok, kézi himzésel, vagy tiszta selyemből kg-ként 200 lei vám és 600 lei luxusilleték alá esnek. Csokoládé, bármily alakban, darabos vagy táblás, gyümölcsizék 100 kg-ként a) 2500, b) 600 lei vám illeték alá esnek. Sör 100 kg-ként 150 és 250 lei vámilleték alá esnek. Gyümölcsbor, mézesvíz és más mesterséges italok 100 kg-ként 360 lei vámilleték alá esnek. Harmonium, orgona, kintorna és minden billentyűs hangszer, valamint ennek alkotórészei 100 kg-ként 250, 130 és 150 lei vámilleték alá esnek. Óraműre berendezett zenélő dobozok, gramofonok kg-ként 10 lei vámilleték alá esnek. Kandelaberek, koronagökök, gyertyatartók, vas éjjeli lámpák művészi kivitelben, 100 kg-ként 1000 lei vám és 1000 lei luxusilleték alá esnek. Kisebb irodai cinktárgyak, szobrocskák s egyéb ezüstözött cinktárgyak kg-ként 40 lei. Szarvas, zerge, kutya, juh, bárány, kecske, gödölye, házi macska és nyulbőrök, cserezeve vagy anélkül 100 kg-ként a) 250 és b) 500 lei vámilleték alá esnek. Madarak vadászatára szolgáló májból készült lepények 100 kg-ként 1000 lei vám és 1000 lei luxusilleték alá esnek. Török, perza vagy más keleti szőnyeg 100 kg-ként 2000 lei vám és 8000 lei luxusilleték alá esnek. Finom anyagból készült puder puffok, a vámilletek háromszorosával egyenlő luxus illeték alá esnek. Luxus és vadász-elemek fejenként 20 lei vámilletek alá esnek. Kanári, páva, papagály, galamb, facán, és más luxusmadár drb.-ként 1 lei vámilletek alá esnek. Dízsfák 100 kg-ként 15 lei vámilletek alá esnek. Toll, csipke, himzett, selyem vagy más anyagból készült legyezők, ha kombinálva vannak elefantsonttal, gyöngyházzal vagy teknősbéka héjjal, 100 kg-ként a) 15, b) 46 és c) 250 lei vám és 45, 120, 750 lei luxusilleték alá esnek. Lámpaernyők, virágcsokor tartók, vagy más díszül szolgáló papír munkák, luxus levelborítékok, fényképalbumok 100 kg-ként 2000 lei vámilletek alá esnek. Növényi textilből készült csipkék, kézi himzéselt ellátottak, kg-ként 50, 100—100, 80, 150, 300 és 500 lei vám és 50, 100—100, 80, 150, 300 és 500 lei luxusilleték alá esnek. Asztali mustár és különféle mártások 100 kg-ként 700 lei vámilletek alá esnek.

Művirág, vagy papír, porcellán, üveg celuloid, gutaperchia, viasz vagy más pasztából készült virág rész és általában női kalap díszítésre szolgáló bármely luxustárgy kg-ként 20 lei vám és 20 lei luxusilleték alá esik. Mellszobrok, márvány szobrok, alabástrom, tajték és márvány tárgyak, melyek nippelű vagy dísztárgyakul szolgálnak, mint tintatartók, gyertyatartók, papírnymók, szobrocskák, érmék, akár a fent említett tárgyakból, akár achatból, onixből, malachitból, kvarcból, gránitból vagy más díszkőből készültek, vagy arannyal és ezüstből vannak kombinálva, 100 kg-ként 800 és 2000 lei vámilletek alá esnek. Kidolgozott koral és bármely drágakő, nyers drágakő és ezek utánzatai kg-ként 1000 lei vámilletek alá esnek. Tajték tárgyak, vagy azok utánzatai kg-ként 2000 lei vámilletek alá esnek. Üveg és luxustárgyak, valamint gyertyatartók, kandelaberek, tükörkeretek és mozaik táblák, óra su lyok, üveggyöngyök, karkötők, nyakékek, kolték 100 kg-ként 1500 lei vámilletek alá esnek. Nikkelirozott cinn tárgyak és munkák, még ha ötvényezve vannak is ólommal, cinkkel, antimoniummal és általában az asztali díszek, nippel stb. 100 kg-ként 2000 lei vámilletek alá esnek. Fehér róka (vagy átfestve szürkére), vidra bőrök, asztrakán, biber, szkungs, orosz görény, virginiai görény, fehér medve, oroszán, tigris, antilop, majom bőrök kg-ként 15 és 30 lei vámilletek alá esnek. Alumínium tárgyak és munkák és ötvények, ha selyemmel, kagylóval, elefantsonttal, teknősbékahéjjal, ezüsttel, arannyal kombinálva kg-ként 30 lei vámilletek alá esnek. Irodai dísztárgyak, asztali díszek, nippel és bármely ezüstözött vagy aranyozott vagy ezüsttel vagy arannyal kombinált nikkeltárgy kg-ként 30 lei vámilletek alá esnek. Dísz mellszobrok és szobrok és minden ezüstözött vagy aranyozott nikkeltárgy kg-ként 30 lei vámilletek alá esnek. Ezüstneműek, díszül szolgáló ezüst és arany tárgyak kg-ként 200 és 300 lei vám és 200 és 300 lei luxusilleték alá esnek. Nemes fémmel vagy finom anyaggal kombinált bőrtárgyak kg-ként 60 vám és 180 lei luxusilleték alá esnek. Kátrányozott, viaszos vagy lakkozott vászonból készített tárgyak, melyek elefantsonttal, gyöngyházzal, teknősbéka héjjal vagy más finom tárggyal vannak kombinálva, kg-ként 30 lei vámilletek alá esnek. (A kimutatás közlését folytatjuk.)

Magyarországon megszerítették a liszt-kivitel. Budapestről jelentik, hogy rendeleti uton megszerítették a liszt-kivitel, miáltal Csehszlovákia és Ausztria ezután még jobban rá lesz utalva a romániai liszt- és gabonaimportra.

Rendelet a külföldi vagonok gyors visszairányításáról. Mint ismeretes, egyes szomszédos államok megtiltották, hogy vasuti kocsijaikat Romániába bevigyék, mert azoknak visszaszállítása nagy késéssel történt. Most a CFR. vezérigazgatója a legszigorúbban elrendelte az állomási előjárónak, hogy a külföldi vagonokban érkező árukat haladéktalanul ki kell rakni és a vagonokat azonnal visszairányítani.

Huszmillió bukktalpfát visznek ki. Bukarestből írják, hogy az ipari és kereskedelmi miniszter megengedte a bukovinai, erdélyi és banáti exportőröknek, hogy összesen 20 millió bukktalpfát szállíthassanak külföldre. Ebből a mennyiségből a fakereskedők nem kötelesek az utolsó rendeletben előírt 4 százalékos CFR rendelkezésre bocsátani. Ezt a négy százalékot csak a kivitelre kerülő jávortalpa mennyiségéből kell leadni.

Az állama szerződést köt a „Sindex” bankkonzorciummal. Megirtuk annak idején, hogy a kormány az idei gabona-főlöslag kivitelét monopolizálta és a kivitel finanszírozását egy bankkonzorciumra bízta. A bankkonzorcium „Sindex” néven meg is alakult több fővárosi nagybank részvételével. A Monitorul Oficial okt. 15-iki 157. száma most nyilvánosságra hozza azt a minisztertanácsi jegyzőkönyvkivonatot, amely felhatalmazást ad a Sindex-el való szerződés megkötésére. A szerződés megkötésére. A szerződés megkötésével a minisztertanács a belügyminisztériumban működő bevásárlási főbizottságot bízta meg.

A magyarországi értékek visszahonosítása. Bukarestből jelentik, hogy a pénzügyminiszter tegnap leirt a likvidáló bizottsághoz és felhívta, hogy tegyen sürgősen javaslatot a romániai állampolgárok jelenleg Magyarországon levő értékeinek visszahonosítására tárgyaláson. Az értékek visszahonosítására tudvalevőleg nemrég Kolozsvaron bankszindikátus alakult. A kormány — mint a likvidáló bizottsághoz intézett leiratából látszik — az ezzel kapcsolatos kormányintézkedéseket kívánja most megtenni.

A márka zuhanása megélelkitette a német kiviteli forgalmat. Berlini jelentés szerint a márka katasztrófális zuhanása rendkívüli mértékben megélelkitette az exportforgalmat. A gyárosok nem tudnak annyi árut előllítani, hogy fedezze a szükségletet. A piacokat ellepik svájci, hollandi és belga kereskedők, hogy magas árfolyamu pénzeikkel összevásárolják a német árukat.

Valutapiac:

Prága, október 18. Lei 71—, dinár 130-25, márka 56-75, leva 62-50, svájci frank 9762-50, norvég korona 1164—, dán korona 1780-50, svéd korona 2188—, lira 366—, francia frank 670-50, font sterling 364—, dollár 93-50, osztr. kor. 365—, holl. for. 3168—, belga frank —, lengyel márka 180, magyar kor. 1847-50.

Zürich, okt. 18. Bukarest 385—, Berlin 320—, Amsterdam 175-25, Newyork 582—, London 2055—, Páris 3860—, Milano 2160—, Brüsszel —, Kopenhága —, Stocholm —, Krisztiania —, Madrid —, Prága 570—, Budapest 77-50, Zágráb 135—, Buenosayres —, Varso 12—, Bécs 27—, osztr. leb. kor. 21—.

Bécs, okt. 18. Lei 19-50, dinár 3500—, dollár 2560—, belga frank —, francia frank 134—, svájci frank 484—, holland forint —, dán korona —, jugoszláv korona —, norvég korona —, svéd korona —, szokol 2700, magyar korona 380—, leva —, lira 97—, márka 16-30, lengyel márka 67—, font sterling 9800, rubel —.

Berlin, okt. 18. Bukarest 135-25, Amsterdam 5894-10, Brüsszel 1323-65, Kristiania —, Kopenhága 2157-80, Stocholm 3336-65, Helsingfors —, Róma 794-25, London 704-50, Newyork 1848-10, Páris 1843-65, Zürich 3596-40, Madrid —, Bécs 920—, Prága 179-80, Budapest 2347.

Budapest, okt. 18. Lei 525—, napoleon —, font sterling 2660—, leva —, dollár 685—, francia frank 49-75—, márka 485—, lira 2715—, osztr. kor. 27-75—, rubel —, szokol 725—, svájci frank 13000—, dinár 950—, lengyel márka 18 1/2.

Im én aui li, mi li? Völm 16 achsáv, ématáj? Teljesítse minden hecsületes zsidó ember kötelességét a Keren Hajjeszóddal szemben!

SZÍNHÁZ

MAGYAR SZÍNHÁZ HETI MŰSOR:

Szerda: A mandarin. (24. előadás. Rendes hely-
árral. Napibérlet 29. szám, A.)
Csütörtök: Troubadour. (Részben új szereposztással.
Rózsa II. szerződött tag első főhőpé-
sével. Operahelyárral. Napibérlet 30.
szám, B. Előadás kezdetén a nézőtérre
vezető ajtókat bezárják.)
Péntek: A kis kadét. (Operettújonság, először.
Premierhelyárral. Premierbérlet 8. sz.)
Szombat: A kis kadét. (Operettújonság, 2. előadás.
Rendes helyárral. Napibérlet 31.
szám, C.)
Vasárnap d. u.: Az obsitos. Operett, 46. előadás. Olcsó
helyárral.)
Vasárnap este: A kis kadét. (Operettújonság, 3. előadás.
Bérletszűnet. Rendes helyárral.)
Hétfő: A kis kadét. (Operettújonság, 4. előadás.
Napibérlet 32. szám, D. Rendes hely-
árral.)
A műsorra tűzött előadások jegyei előre megválthatók a
színház pénztáránál.

Gólem ember akar lenni mához egy hétre. Kaczer Illés izgalmasan érdekes drámai színhálat hetek óta próbálják a kolozsvári magyar Nemzeti Színházban. A „Gólem ember akar lenni” bemutatója mához egy hétre, szerdán, október 26-án lesz. A szereplők: Táray, Oláh, Iz áky Margit, Forgács és Mihályfy művészi alakítások keretében juttatják árnyra a darab rejtelmes és tragikus szépségeit. A Gólem-misztérium után *Molière* klasszikus vigjátéka, Tartuffe kerül reprizre.

Két új román színház. Bukarestből jelentik: Goza Oktávián miniszter elhatározta, hogy a legközelebbi időben két új nemzeti színházat létesít. Az egyiket Csernovitzban egész Bukovina számára, a másikat Temesvárt. Az utóbbi Aradon és Lugoson is fog játszani. A színházat szubvencióját a látványossági adó jövedelméből fogják fedezni.

A színházi iroda hírei: A kis kadét. Teljes zenekarral folynak már az utolsó próbák Farkas Imre új operettjéből, a Kis kadétból. A színház igen nagy várakozással tekint a hangulatos és nagyon mulatságos újonság sikere elé. A közönség bizalma is megnyilatkozik a tömeges elővételben s érthető is ez a bizalom az Iglió diákok s a Cserégyerekek szerzőjének új műve iránt. A színészeknek parádés szerepeket írt és komponált Farkas Imre, természetesen tehát, hogy igen nagy kedvvel készülnek rá. Nagy Gyula, Sereg Marcsa, Hort Isti, Kovács Kató, Réthely, Leóvey fogják a jelentékenyebb szerepeket játszani. Egyelőre négy estére: péntekre, szombatra, vasárnapra és hétfőre van kitűzve a Kis kadét. — Mandarin. Ma este Owen Hall izgalmas tárgyú angol színháta, a Mandarin kerül színpadra a magyar színházban. A népszerű és vonzó műsordarabnak ez lesz a 24-ik előadása. A címszerepét most is dr. Janovics Jenő, Gregorjén Póór Lili fogja játszani. Új lesz a kínai leány szerepében Isáky Margit. — Troubadour. Rendes napibérletben fogják adni csütörtökön este Verdi Troubadourját. Ez alkalommal fog bemutatkozni Rózsa Ili, szerződött tag. Új lesz Luna gróf szerepében Sugár Frigyes. Manrikót Takács Mihály Mihály, Leonórat Lévy Ilona, Fernándót Brein Miklós énekl. — Az obsitos — délután. Olcsó helyárral adják vasárnap délután fél-nyolc órákor Kálmán Imre és Bakonyi Károly népszerű és hangulatos operettjét, az Obsitost.

Főszereplő: DR. FISCHER JOZSEF
Feladós szereplő: MARTON ERNŐ
Kiadó: KADRIA kiadóvállalat részv. t.
Szerkesztőség: Calea Rea, Pordinau (volt Porano út) 48.
Kiadóhivatal: Szentlélek-utca 1/a.
Fiókhivatal: Nagyvár, Deák Ferenc-u. 9.
Arad, Str. Alexandri 1.
Szatmár, Bathányi-utca 24. sz.

„AROMA“

gyümölcs- és essencia-gyár
KALLÓS & COMP.
A R A D
Iroda: Strada Moise Nicoara 7/b
Ajánlja rum- és likőressenciát

Új gyárvállalat

Üvegesiszolda és tükörárugyár

PÉCHY ÉS TÁRSA

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD) STR. SAGUNA (VOLT KAPUCINUS-UTCA) 20

Készít tükröket, bulorüvegeket, tükrök újrafoncsorozása, fém- és colttükrök gyártása

Faillámpák
Függőlámpák
Lampacsövek
Lámpaernyők és
mindenféle világítási
árak
Porcellánárak
Táblaüveg és ablak-
tapasz
Zsinór és ornament
tábla
Préselt- és csiszolt
üvegárak érkeztek!

KÉRJEN ÁRAJÁNLATOT!
KOMLÓS TESTVÉREKTŐL
ORADEA-MARE — NAGYVÁRAD

Nagymennyiségű lámpaárak, cseh
táblaüveg, karlsbadi porcellán és
Dittmár-féle lámpaárak érkeztek.

DEUTSCH K. I.

üveg és porcellán nagykereskedés r. t.

Oradea- are — Nagyvár, Str. Nicolae Jorga (volt Zöldfa-utca) 4.
Telefon 71 1928

Pontos és szolid kiszolgálás!

Num- és likőrgyárosok figyelmébe

Eredeti angol rumesszencia

valamint az összes egyéb fajtájú
essenciák versenyen kívüli minőségben kaphatók
Levélbeli megrendelések
gyorsan és pontosan eszközöltetnek

„Continental” essenciagyár, Kolozsvár, Óvár

Pendele & Rivett

volt
Joh. B. Eliron & Sons
LONDON
nagyromániai vezérképviselőt.

H. R. KENT

Galati, Str. Domneasca 13

„METEOR” PALAGYÁR R. T.

Fagyivásárhely, Bihar megye
Ajánlja — elsőrangú Hotschek-gépen készült
celluloze-mentes asbest pasztyurátványait.
A jelenkor elismerten legjobb fedőanyagát. tűz-
biztos, tartós, könnyű és tetszetős. 2806-1

Feltűnő olcsó árak!

Most érkezett nagy mennyiségben
békébelli minőségű prima
flor- és muslin-harisnya
divat színökben.
Gyermek-harisnya, prima flor,
minden nagyságban.
Nagy választék női selyem-,
gyapjú kabát- és átkötős-
bluzokban 1197

BLATT

KÖTÖTT SZÖVEGT ÁRUHÁZA
CLUJ, FÓTÉR 13. SZÁM

MEGNYILT

ENGROS ÉS DETAIL

női- és leányka konfektio-üzem

Mértékutáni rendelések 24
órátt. Állandó választék
kész modell-kabátokban.
BAUMZWEIG,
Bethlen-u. 15. — Félémelet

Utlevelek láttaozását leggyor-
sabban és legmegbiz-
hatóbban a „RADIO” kurirja intézi
Cluj, Str. Regina Maria (Deák Ferenc-utca) 84

Új mazsola és citrom

érkezett nagyobb mennyiségben a
Katz és Bernát céghez
Cluj-Kolozsvár, mely a mai naptól kezdve
a legolcsóbb napi áron lesz kiárusítva.

Csak nagyban!

A lei emelkedésének hatása elő-
idézte a szövetaarak csökkentését
Angol szövetek
legfinomabb minőségben, direkt
Londonból.

Bucaresti, Str. Academ. 15
FIÓKOK: Cernăuți, Teampărăsso 4
Chisinau, Mihailovsca 60

APROHIRDETÉSEK

Egy sor ára 1 lel. Vastagabb betűvel a 10 le.
Legnagyobb apróhirdetés ára 10 lel.

Angol, francia, német nyelvekből oktatók. Călea Victoriei (v. Kossuth Lajos-utca) 16. 9583-I

Helybéli nagyobb építési üzletben gépirásu fiatal ember szakmának felvétetik. Részletes ajánlatokat a kiadóhivatal „Szorgalmas” jellegével továbbít.

Keresek vidékre egyetlen kis leányomhoz német nyelvet, zongorát és a polgári osztályok tanítására képes zsidó nevelőnőt, ki kellemes vidéki otthon óhajt. Ajánlatokat kérek Weisz Ignác Livada-Noua (Sárközujlak) Szatmármegye címre. — Közlebbi felvilágosítást ad Herman Samu Cluj, Str. Dorobantilor 41.

Biró Andor

Kézműáru nagykereskedése

Cluj, Rornis-u. 2. sz.

Lámpaáru, uborkás- és be-főttes üvegek, kristályfehér csiszolt üvegáru, demijonok legolcsóbban beszerezhetők

Ausländernél Cluj

Plata Mihaii Viteazul 39. sz. alatt
EN-GROS! ..... EN-DETAIL!

Szilágyi Eleonora R.-T.

Ajánlja: Műb., rum különlegességeit. Másrendű pengéit és borait. 1270 Szász nagyváltár

„Melissát” néhán, ha finom cukorkát akar!

Minden házban fontos!

Az egészség érdekében nélkülözhetetlen a párnatoll-, vafta-, lóssór- és gyapju-tisztítása, melyet gőzerőre és vegyifisztításra berendezett műhelyemben gyorsan és pontosan vállalok

Baktérium-tervek közzé párnákat és tollat Mérsékelt árak! — Szolid kiszolgálás!

Stern Salamon Bocskay-utca 9

Üzletáthelyezés!

Hechtel Ignác bérkereskedését áthelyezte Plata M. Vit. (Széchenyi-tér) 18. alá. Wertheimer-ház

Restaurant LLOYD étterem

CLUJ-KOLOZSVÁR, UNIO ÉS MÁTYÁS KIRÁLY-UTCA SARKÁN

A nemrég megnyitott ort. kóser étterem Löwy és Feurlicht urak vezetése alatt már is nagy közkedveltségnek örvend. — Elsőrendűen elkészített étel és italival a közönség legkényesebb igényeit is ki tudja elégíteni

Bunthetek, lakodalmak, társasvacsorák stb. rendezését legjuttányosabb árban vállalja

Szörme bundákban — és különféle szörmekben nagy választék

Megrendelés, átalakítás és festés minden mennyiségben — vállalatunk 1198

S. EISENSTÄDTER & Co.
szücs, — szörmeárúháza
Cal. Vict. (v. Kossuth L.-u.) 2. Tel. 1-49

Csak egy ut vezet

az erőfőz, egészséges a pártatlan hatás

HIGIEA SOSBORSZESZ

Kapható mindenütt! Gyártja: „HIGIEA” Kosmetikai és Vegyészeti Gyár 1255 CLUJ — KOLOZSVÁR

CITROM

és mazsola nagyobb mennyiségben MEGÉRKEZTEIT!

LÉB FIVÉREK CLUJ,
Plata Mih. Vit. (v. Széchenyi-tér) 8
TELEFON 471 TELEFON

A BÉCSI DIVAT SAISON-UJDONSÁGAI

MEGÉRKEZTEK

- VELOUR
- DUVETIN
- HONESPUNS
- SHEITLAN
- GYAPJU TRICOT
- SHOTIS
- VELOURCHEFFON
- ANGOL RUHA BARSONY
- CREP DE CHIN
- CH-RIANT
- HAROGEN
- CREP GEORGET
- FANTASIE

AZ ÖSSZES DIVATSZINEK BEN OLCÓS ÁRAK!

GRÜNWALD ÉS STEINER
NŐI DIVATKÜLÖNLEGESSÉGEK ARUHÁZA
CLUJ, PIATA UNIRII No. 12

Megérkeztek a „HERCULES” cipőárúháza Str. Reg. Ferd. 5 nagy választékban női- és férfi cipők

FRÄNKEL EMÁNUEL és KLEIN SÁMUEL
kézműáru nagykereskedése
1196 Cluj, Plata Vit. Mihaii (v. Széch.-tér) 34 Dick-ház.

Hirdetés

Cacao Hollandi Korffs csomagos és cartonos
Köménymag Hollandi
Szegefűbors
Fahéj la kefélte egész és tt. garantált tiszta
Babérmag
Rizs Burma, Aracan, Beloch-glace, Patna, Japan, Carolin
Borkősav
Gyümölcsíz la 50% cukortart.
Ecetsav
Chiozza Rizskeményítő
Pótkávék Franck, Cseh, Beck, Fügekávé
Szódabicarbóna
Keserűsó
Glaubersó
Chlormész
Borax egész és tt.
Salmiáksó
Sósav
Kénsav
Vizüveg
Sulypát
Sikpor
Montánviaszk
Paraffin
Paraffingyertya Anglicis szabadon
Firnisz Hollandi Alberdingk
Földfesték zöld, okker, satinobor, angyalveres, őzbarna, venyigefekete, mészkek, hegyikréta
Ultramarin kulcs, aranylakat, Storch, Setzer
Horganyfehér Péterswaldi koronás
Budaiföld
Vaspor gömb. cartonos és szabadon, darabos vaspor
Papir kötözőzsineg
Papir zsákzsineg
Papir szövetsák 20 és 30 kilós
Ásványvizek Polenai, Margit, Salvator, Karlsbadiviz és Karlsbadisó
Keserűvíz
a legolcsóbb napiárban kapható a „Casa Noastra” Hereskedelmi és Iparibank Részvénytársaságnál
SATU-MARE (Szatmár)
Sürgőnycim: „MERCUR”